

Opgave 3 Beeldvorming

Bij deze opgave horen de teksten 8 tot en met 10 en tabel 1 uit het bronnenboekje.

Inleiding

De populaire televisieserie 'Ushi en Dushi'¹⁾ van Wendy van Dijk werd in het najaar van 2009 uitgezonden door RTL4. Vooral het 'typetje' Lucretia (aangeduid met het koosnaampje Dushi) uit het programma bleek niet bij iedereen in goede aarde te vallen. De nieuwe site: www.Wereldjournalisten.nl plaatste een kritische opinie over 'Ushi en Dushi' van de hand van de in Suriname geboren schrijver Djehuti Ankh Kheru. Het 'Antilliaanse' personage in het tv-programma zou leiden tot negatieve beeldvorming met alle negatieve gevolgen van dien. Het artikel past binnen de doelstelling van 'Wereldjournalisten', "het bieden van een on-Nederlandse kijk op het nieuws".

noot 1 Tekst 8 geeft een contextbeschrijving van het programma 'Ushi en Dushi'; over tekst 8 worden geen vragen gesteld. Dit geldt ook voor eerste deel van tekst 9.

De negen afleveringen in 2009 van 'Ushi en Dushi' trokken gemiddeld meer dan twee miljoen kijkers en werden uitgezonden door RTL4.

- 3p **26** Leg uit hoe een programma als 'Ushi en Dushi' een bijdrage levert aan de doelstelling van een commerciële omroep als RTL.

Lees de regels 23 tot en met 81 van tekst 9.

Bij (massa)communicatie kan een boodschap anders overkomen dan de zender bedoelde. De bedoeling van de programmamakers is om met deze serie een grappig amusementsprogramma te maken. Dat komt bij de schrijver van tekst 9 heel anders over.

- 3p **27**
- Geef eerst een algemene omschrijving van het begrip referentiekader.
 - Leg het verschil in interpretatie uit vanuit de verschillende referentiekaders van programmamaker en schrijver.

Zie de regels 23 tot en met 81 van tekst 9.

- 3p **28**
- Geef twee kenmerken van het begrip stereotypering.
 - Geef het citaat waarin het verband tussen (racistische) stereotypering en discriminatie door de schrijver gelegd wordt.

Door een verband te leggen tussen stereotypering in televisieprogramma's en discriminatie in de samenleving schrijft de schrijver aan de media een grote invloed toe. Dit wordt in de wetenschap in twijfel getrokken. Met name één wetenschappelijke theorie stelt expliciet dat zo'n vermeende directe invloed in zijn algemeenheid helemaal niet opgaat.

- 3p **29** Leg uit met welke beïnvloedingstheorie je de stelling kunt weerleggen dat stereotypering in programma's als 'Ushi en Dushi' leidt tot negatieve beeldvorming ten aanzien van mensen met een donkere huidskleur.

Lees de regels 82 tot en met 94 van tekst 9.

'Raymann is Laat' (uitgezonden door de NPS) is een informeel programma dat multicultureel Nederland (op een luchtige manier) belicht. Dit programma past in het mediabeleid.

- 1p **30** Welk uitgangspunt van het omroepbeleid leidt ertoe dat de publieke omroep programma's maakt voor en door minderheden?

Zie tekst 9.

Het artikel van Djehuti Ankh Kheru is geplaatst op Wereldjournalisten.nl. Massamedia hebben maatschappelijke functies. Binnen de (brede) 'informatieve functie' kunnen we een aantal functies onderscheiden.

- 2p **31** Welke twee functies kan 'Wereldjournalisten' met het plaatsen van het artikel over 'Ushi&Dushi' vervullen? Licht je antwoord toe.

Lees tekst 10.

In tekst 10 wordt de achtergrond van de site Wereldjournalisten.nl geschetst. De site Wereldjournalisten is tot stand gekomen met financiële steun van het Ministerie van OCW en het Stimuleringsfonds voor de Pers. Over de subsidiëring van initiatieven op dit terrein verschillen de grote politieke stromingen van mening.

- 3p **32** Welke visies hebben achtereenvolgens de liberalen, confessionelen en sociaaldemocraten op de subsidiëring van initiatieven op het terrein van de media?

Zie regels 30 en 31 van tekst 10.

Ook Wereldjournalisten.nl heeft een redactiestatuut.

- 3p **33** – Wat is een redactiestatuut?
– Noem twee punten die in een redactiestatuut geregeld zijn.

Bekijk tabel 1.

Stel, je wilt een onderzoek doen naar de sociale cohesie in Nederland. Hiervoor kun je de gegevens uit deze tabel gebruiken.

- 3p **34** – Geef eerst een omschrijving van het begrip sociale cohesie.
– Leg aan de hand van de gegevens van tabel 1 uit, dat de tabel een aanwijzing kan zijn voor de mate van sociale cohesie in het land.

Opgave 3 Beeldvorming

tekst 8

Wendy van Dijk als Ushi én Lucretia (Dushi)

Vanaf 24 oktober komt Wendy van Dijk terug met haar typetje Ushi. Maar Van Dijk heeft nóg een alter ego: Lucretia. Een zeer aanwezige, kleurrijke diva uit Curaçao, meldt RTL. De hilarische avonturen van deze schaamteloos openhartige dames zijn wekelijks te zien in *Ushi & Dushi* bij RTL4.

De woordvoerder vertelt: Lucretia is een welbespraakte, zelfbewuste Antilliaanse vrouw die als sterreporter voor T  l  Cura  o werkt. Ze is zeer ambitieus, hoewel ze de echt zware inspanningen tot een minimum probeert te beperken. Lucretia is, samen met haar cameraploeg en haar *personal assistant* Irmgard, in Nederland om verslag te doen van typisch Hollandse gebruiken en gekke fenomenen voor de Antilliaanse televisiezender T  l  Cura  o.

bron: *Mediajournaal.nl* van 3 oktober 2009

tekst 9

Over Dushi: beeldvorming is wel degelijk van belang

**Maandag 09 november 2009 | Djehuti
Ankh Kheru | Reacties: 4**

5 Wanneer kritiek wordt geleverd op in
programma's aangetroffen stereotypen,
dan wordt die discussie onder de tafel
geveegd met een argument dat erop
neerkomt dat beeldvorming totaal niet
belangrijk is; iets zou immers niet
kwaadaardig, maar grappig bedoeld
zijn. Maar als beeldvorming niet zo
belangrijk was, waarom wordt dan door
het hele bedrijfsleven, *celebrities*, de
politie, de belastingdienst (leuker
kunnen we het niet maken, wel
15 makkelijker!) en de Nederlandse staat
(Holland promotion) zoveel aandacht en
zorg besteed aan *public relations*?
Zodra zwarte mensen zich echter druk
maken om een beeld dat van hen
20 gevormd wordt dan krijgen ze stevast
te horen dat het hier niet gaat om
beeldvorming, maar om een grapje.

(...) Apengeluiden op de voetbalvelden
werd jarenlang oogluikend toegestaan,
25 maar er werd pas opgetreden tegen dit
verbale geweld in stadions toen de
autochtone Sylvie van der Vaart werd
beledigd (...).

Racistische mythes
30 Witte mensen/bevolkingsgroepen
komen wel degelijk in het geweer als ze
het gevoel hebben dat hun imago wordt
beschadigd. Sterker nog, er wordt naar
ze geluisterd. Dus vraag je je af
35 waarom zwarte mensen met dood-
doeners worden bekogeld als ze
protesteren tegen tv-beelden die zij als
racistische vooroordelen zien.
Zo is er momenteel een karikatuur van
40 de Antilliaans/Surinaamse vrouw te zien
in het programma van Wendy van Dijk
genaamd *Ushi en Dushi*. Los van het
gegeven dat Van Dijk het verschil niet

45 blijkt te weten tussen Antillianen en Surinamers worden tal van in wezen racistische mythes over de zwarte mens in het algemeen, maar de zwarte vrouw in het bijzonder, in dat programma bevestigd.

50 Slavenhandelaren

Racistische stereotyperingen gerelateerd aan zaken als domheid, luiheid en onooglijkheid. Vooroordelen die - wat West-Europa betreft - voor het eerst opdoken in de logboeken en 55 memoires van slavenhandelaren als Bosman en Barbot. (...) Want als de zwarte mens een onmens is dan mag zij/hij ook als dusdanig behandeld 60 worden (...)

Karaktermoord

(...) En helaas doen de racistische stereotyperingen die Van Dijk heden ten tonele brengt, denken aan die lelijke 65 tijd. Wat door de gevestigde orde als een 'onschuldig' grapje wordt gepresenteerd, is voor anderen een zeer serieuze zaak, want op basis van de eerder om allerlei redenen 70 gecreëerde beelden over domheid, luiheid en onooglijkheid, zijn de carrières van talloze talentvolle zwarte mensen tijdenlang gefrustreerd, ook na de juridische afschaffing van de slavernij.

75 Denk aan het feit dat zwarten tot zeer recentelijk nooit de top in de (inter-nationale) politiek of in het bedrijfsleven konden bereiken. Denk aan het feit dat zwarte vrouwen lang geen grote miss-verkiezingen konden winnen of de top 80 bereiken in de modellenwereld.

Jörgen Raymann

Sterker nog, nog steeds krijgt een zwarte vrouw of man vandaag de dag 85 amper kans om op haar of zijn beurt op *prime time* op de Nederlandse beeldbuis naar eigen inzichten witte Nederlanders belachelijk te maken zoals Van Dijk ruimschoots de kans krijgt andere 90 culturen door de mangel te halen; Jörgen Raymann blijft wijselijk in zijn rol door zich te beperken tot zelfspot, hij doet zover bij mij bekend slechts 'allochtone' typetjes.

95 Tja, hoe komt het eigenlijk dat geen enkele zwarte vrouw de kans krijgt om op *prime time* ongedwongen haar ding te doen op de Nederlandse tv zoals Van Dijk die kans krijgt? Is dat omdat 100 grote bazen van de Nederlandse omroepen misschien onbewust beïnvloed zijn door (bovengenoemde) vooroordelen? En als dat zo is, dan is beeldvorming toch wel degelijk 105 belangrijk?

Reacties:

Jeroen

Dinsdag 10 november 2009 13.02 u

(...) Een bepaald bewustzijn dat zich niet slechts tot bepaalde bevolkingsgroepen zal laten beperken, maar uiteindelijk alle andere groepen in dit land onvermijdelijk zal discrimineren (...)

Bewustzijnsbeweging EBU-Akademiya

Maandag 09 november 2009 20.56 u

Geachte redactie, Waar sommigen onder het mom van "Amusement" (...)

(...)

naar: <http://www.Wereldjournalisten.nl/about/> (ingekort)

Uit de biografie van Djehuti Ankh Kheru: ... is auteur van onder meer 'Zwarte vrouwen als wetenschappers & uitvinders' en 'De terugkeer van de Black Star Line' (over het gebruik van woorden als allochtoon, creool, neger en kleurling). Hij werd geboren in Suriname en groeide op in Nederland. Hij zag en ondervond aan den lijve dat veel mensen met een donkere huidskleur een negatief zelfbeeld ontwikkelden.

tekst 10

Wereldjournalisten.nl; het nieuws met andere ogen

- Een on-Nederlandse kijk op het nieuws, dat biedt Wereldjournalisten.nl. De site brengt nieuws uit migrantengemeenschappen, draagt nieuwe gezichtspunten aan over de multiculturele samenleving en wijst bezoekers op literatuur, websites en bijeenkomsten.
- Maar wereldjournalisten is ook een podium voor nieuw journalistiek talent met een niet-Nederlandse achtergrond en een forum voor discussie over actuele gebeurtenissen en de achtergronden daarvan.
- De site werkt samen met *ex Ponto Magazine* dat ruimte biedt aan achtergronden en analyses over de landen van herkomst van vluchtelingen en andere migranten.
- 20 Wereldjournalisten.nl is in 2007 tot stand gekomen in samenwerking met VON en *On File* en met financiële steun van het ministerie van OCW, het Stimuleringsfonds voor de Pers en het Europees Vluchtelingen Fonds.
- 25 Ook het Europees Integratie Fonds en het VSB-fonds leveren een bijdrage aan Wereldjournalisten.nl. Mira Media is initiatiefnemer en uitgever van Wereldjournalisten. Er is een redactiestatuut.
- 30

naar: <http://www.Wereldjournalisten.nl/about/>

tabel 1

Opvattingen over andere etnische groepen naar etnische herkomst (gemiddelden op een schaal van 0 (zeer negatieve gevoelens) tot 100 (zeer positieve gevoelens))

	over Turks	over Marokkaans	over Surinaams	over Antilliaans	over autochtoon	over migranten	over asielzoekers
Turks		45	48	37	66	72	43
Marokkaans	60		57	49	66	65	55
Surinaams	55	46		48	71	74	53
Antilliaans	54	48	62		67	62	54
autochtoon	55	45	58	48		68	54
totaal	56	46	56	45	67	68	52

naar: SCP (SIM'06, gewogen gegevens)